

Facklig anslutning år 2015

Facklig anslutning bland anställda
efter klass och kön år 1990–2015

Författare: Mats Larsson, Arbetslivsenheten

Innehåll

Sammanfattning	2
1 Facklig anslutning år 1975-2015	4
Kvinnor och män	7
Ålder	9
Ålder - Kvinnor och män.....	11
Sektor	12
Anställningsform.....	18
Län och region	20
Födelseland.....	24
Arbetslösa	27
2 LO-förbundens medlemsstatistik vs AKU.....	28
Bilaga 1 Metod och dataunderlag	30

Rapporten har utarbetats av LOs Arbetslivsenhet

För ytterligare information kontakta
Mats Larsson, telefon 08-796 2811

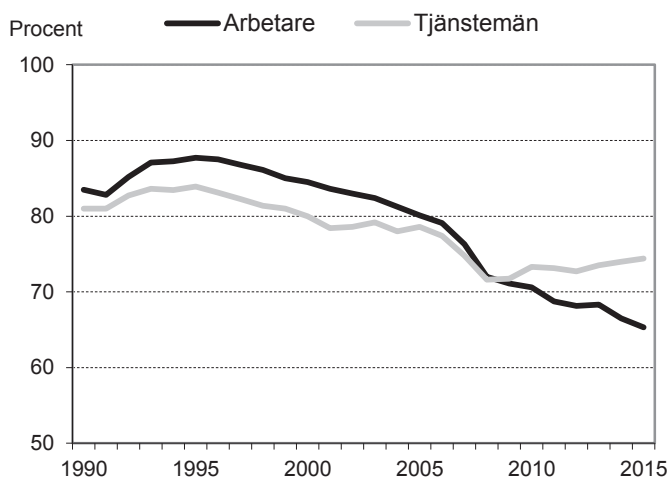
Sammanfattning

År 2015 (kvartal 1) var 71 procent av samtliga anställda fackligt anslutna. Bland arbetare var andelen 65 procent och bland tjänstemän 74 procent.

Den fackliga anslutningen bland arbetare nådde sin högsta notering år 1995 då 88 procent av arbetarna var fackligt anslutna. Därefter har den minskade med cirka en procentenhet per år ner till dagens 65 procent.

Även för tjänstemän har den fackliga anslutningen minskat sedan 1990-talet. Dock inte lika mycket som för arbetare och de senaste fem åren har den fackliga anslutningen vänt uppåt för tjänstemän.

Facklig anslutning år 1990-2015

Kvinnor är fackligt anslutna i högre grad än män. Bland arbetare är 67 procent av kvinnorna och 64 procent av männen fackligt anslutna och bland tjänstemän 78 procent av kvinnorna och 70 procent av männen.

Den fackliga anslutningen varierar stort mellan olika åldrar. Lägst är den för 16-24 åringar där endast 37 procent av arbetarna är fackligt anslutna. Uppåt i åldrarna ökar dock den fackliga anslutningen raskt och bland 45-64 åringar är 77 procent av arbetarna fackligt anslutna.

Fast anställda är i högre grad fackligt anslutna än tidsbegränsat anställda. Bland arbetare är 73 procent av de fast anställda fackligt anslutna jämfört med 41 procent för tidsbegränsad anställning.

Den fackliga anslutningen är högre i landsorten än i storstäderna. Högst facklig anslutning är det i Västerbotten och Norrbotten där 77 procent av arbetare är fackligt anslutna. Lägst facklig anslutning är det i Stockholm där 49 procent av arbetarna är fackligt anslutna.

Den fackliga anslutningen varierar även mellan olika sektorer. Bland arbetare är den högst i sektorerna offentlig förvaltning, tillverkningsindustri, hälso- och sjukvård samt vård och omsorg, 79-83 procent. Lägst är den i sektorerna restaurang, hotell, detaljhandel, samt jordbruk, skogsbruk och fiske, 29-49 procent.

1

Facklig anslutning år 1990-2015

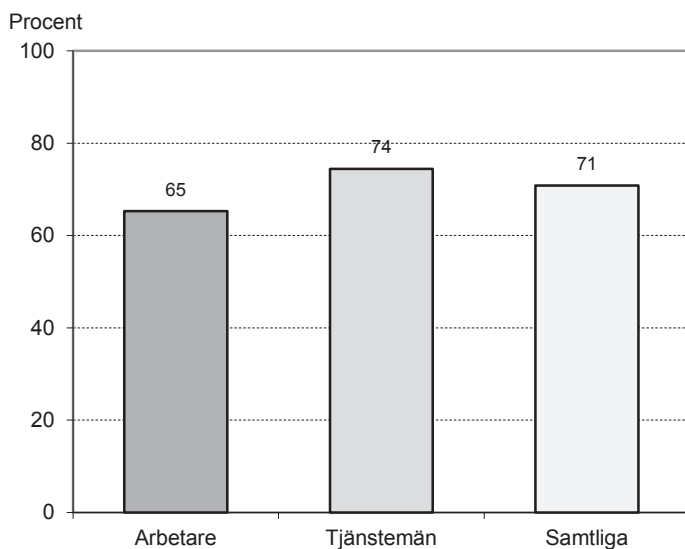
Första kvartalet år 2015 var 71 procent av samtliga anställda fackligt anslutna. Bland arbetare var andelen lägre, 65 procent, medan den var högre bland tjänstemän, 74 procent (se diagram 1.1).

Jämfört med ett år tidigare, år 2014, har den fackliga anslutningen minskat med drygt en procentenhet bland arbetare medan den ökat med knappt en halv procentenhet bland tjänstemän.

Utvecklingen av den fackliga anslutningen går för närvarande alltså åt olika håll bland arbetare respektive tjänstemän och den fackliga anslutningen bland tjänstemän är nu drygt nio procentenheter högre än bland arbetare.

Det är den största skillnaden som uppmätts. Så sent som år 2008 var förhållandet det omvända, det vill säga att andelen fackligt anslutna var högre bland arbetare än bland tjänstemän.

Diagram 1.1 Facklig anslutning år 2015 (kv 1)
Anställda efter klass

Facklig anslutning

Med facklig anslutning avses andelen anställda, exklusive heltidsstuderande, som uppger sig vara medlemmar i en fackförening.

Källa och mätperiod

Rapportens dataunderlag är Statistiska centralbyråns Arbetskraftsundersökningar (AKU) gällande 1a kvartalet respektive år.

Mer om metod och dataunderlag i bilaga 1

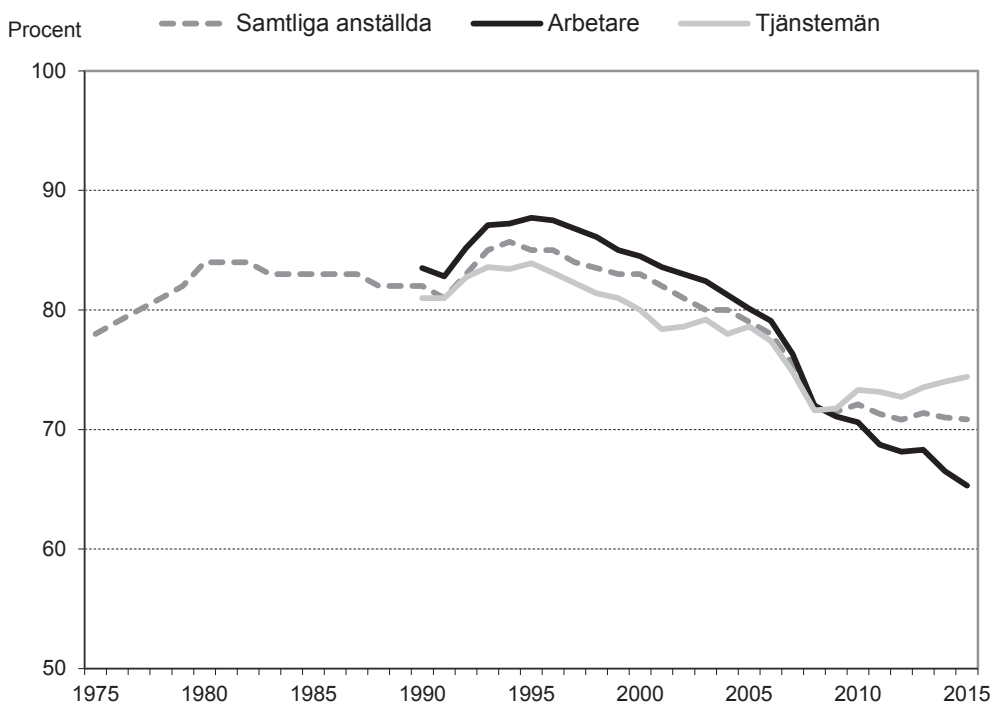
Facklig anslutning år 1975-2015

Den fackliga anslutningen bland arbetare nådde sin högsta notering år 1995 då 88 procent av alla anställda arbetare var fackligt anslutna. Därefter följde en period på drygt tio år då den fackliga anslutningen minskade sakta men säkert ner mot 80 procent. År 2006 ökade dock minskningstakten och de senaste nio åren har den fackliga anslutningen minskat med drygt en procentenhet per år, till dagens 65 procent (se diagram 1.2 och tabell 1.1).

Den kraftiga nergången de senaste nio åren förklaras till stor del av den höjning av avgiften till a-kassan och de försämrade villkoren i arbetslöshetsförsäkringen som genomfördes år 2007. Detta drabbade framförallt arbetare och resulterade genast i en kraftigt minskad facklig anslutning. År 2007 minskade andelen fackligt anslutna arbetare med nästan tre procentenheter och år 2008 med drygt fyra procentenheter.

År 2009 hejdades dock det värsta raset och minskningen återgick till ”normal” takt, det vill säga med cirka en procentenhet per år.

Diagram 1.2 Facklig anslutning år 1975-2015 (kv 1)
Anställda efter klass*

* För år 1975-1986 redovisas facklig anslutning enbart för samtliga anställda i AKU.

Även bland tjänstemän har den fackliga anslutningen minskat. Dock inte lika mycket som bland arbetare. Det gäller främst åren efter 2006 då de höjda avgifterna till a-kassan inte påverkade den fackliga anslutningen för tjänstemän lika mycket som för arbetare. Nergången blev mer kortvarig för tjänstemännen och efter år 2009 har den fackliga anslutningen för tjänstemän stabiliserats runt 73-74 procent.

Detta medförde ett historiskt skifte år 2009 då den fackliga anslutningen blev högre för tjänstemän än för arbetare. Därefter har avståndet ökat ytterligare och år 2015 skiljer det drygt nio procentenheter till tjänstemännens favör (se tabell 1.1).

Även om den fackliga anslutningen minskade extra mycket år 2007-2008 så har trenden varit neråtgående ända sedan 1980-talet.

I slutet av 1970-talet kulminerade den fackliga anslutningen efter årtionden av oavbruten uppgång. Därefter började den fackliga anslutningen att långsamt minska (se diagram 1.2).

I början av 1990-talet vändes dock nergången till uppgång i samband med den så kallade 1990-talskrisen. Uppgången blev dock kortvarig och kulminerade runt år 1995 då 88 procent av arbetarna och 84 procent av tjänstemännen var fackligt anslutna. Därefter vände den fackliga anslutningen åter nedåt och de senaste 20 åren har andelen fackligt anslutna minskat med cirka en procentenhet per år för arbetare och en halv procentenhet för tjänstemän.

Tabell 1.1 Facklig anslutning år 1990-2014. Procent

År	Arbetare	Tjänstemän	Samtliga
1990	84	81	82
1991	83	81	82
1992	85	83	84
1993	87	84	85
1994	87	83	85
1995	88	84	85
1996	88	83	85
1997	87	82	84
1998	86	81	84
1999	85	81	83
2000	85	80	82
2001	84	78	81
2002	83	79	81
2003	82	79	81
2004	81	78	80
2005	80	79	79
2006	79	77	78
2007	76	75	75
2008	72	72	72
2009	71	72	71
2010	71	73	72
2011	69	73	71
2012	68	73	71
2013	68	74	71
2014	67	74	71
2015	65	74	71

Kvinnor och män

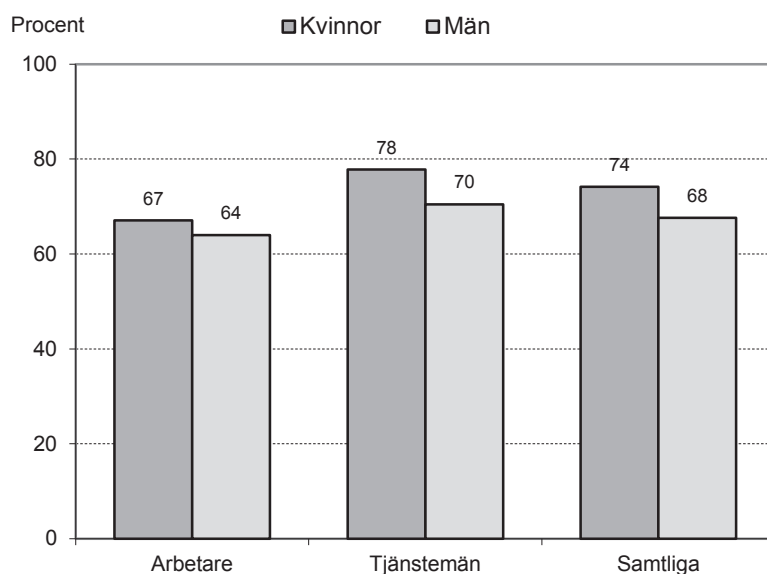
Kvinnor är fackligt anslutna i högre grad än män. Det gäller bland såväl arbetare som tjänstemän.

Bland arbetare är 67 procent av kvinnorna och 64 procent av männen fackligt anslutna. Bland tjänstemän är 78 procent av kvinnorna och 70 procent av männen fackligt anslutna (se diagram 1.3 och tabell 1.2).

Den fackliga anslutningen är alltså högst bland kvinnliga tjänstemän och lägst bland manliga arbetare.

Numera är alltså den fackliga anslutningen högre för tjänstemän än för arbetare bland både kvinnor som män. Så har det varit sedan år 2010 och skillnaden har ökat påtagligt de senaste fem år.

Diagram 1.3 Facklig anslutning år 2015
Anställda efter klass och kön

Tabell 1.2 Fackligt anslutna efter klass, kön och ålder år 2015 (kv1). Procent
Anställda efter klass, kön och ålder (exkl. heltidsstuderande)

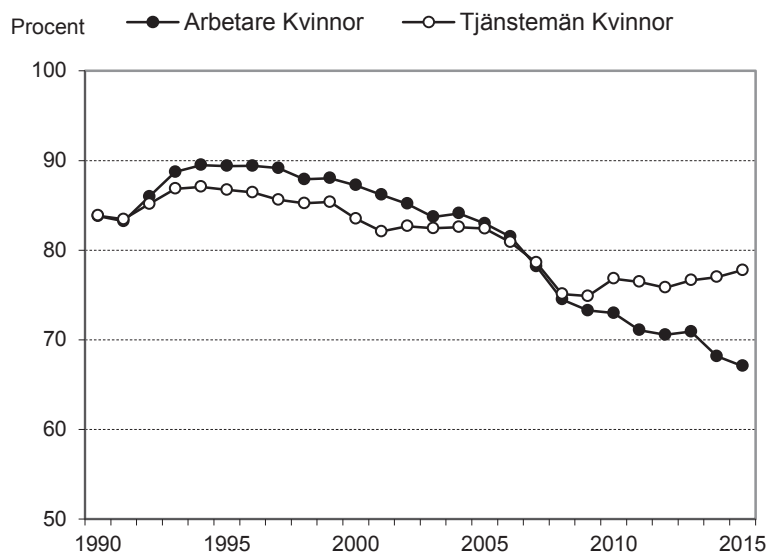
Ålder	Arbetare			Tjänstemän			Samtliga		
	Kvinnor	Män	Samtliga	Kvinnor	Män	Samtliga	Kvinnor	Män	Samtliga
16-64 år	67	64	65	78	70	74	74	68	71
16-24 år	31	41	37	47	39	43	37	41	39
25-29 år	55	55	55	69	57	64	64	56	60
30-44 år	68	64	66	78	69	73	75	67	71
45-64 år	81	75	77	83	78	81	82	77	80

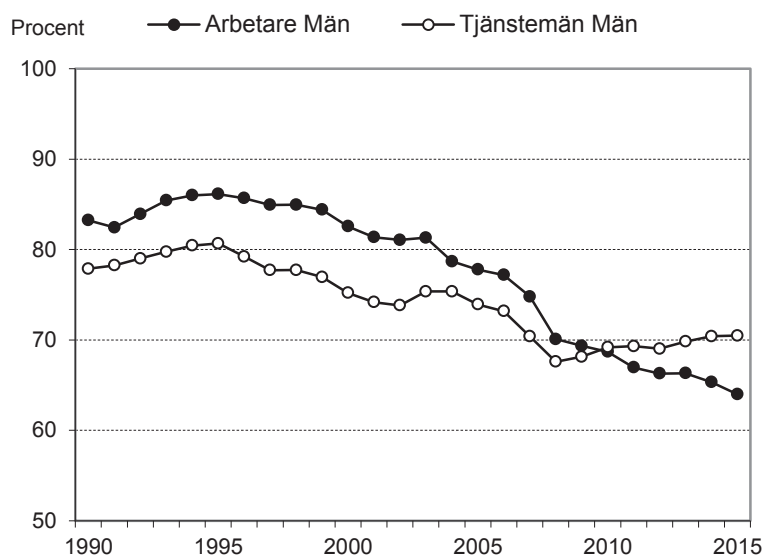
Före år 2010 var den fackliga anslutningen tvärtom högre för arbetare än för tjänstemän bland både kvinnor som män. Störst var skillnaden bland män. År 2010 skedde dock ett skifte då den fackliga anslutningen detta år för första gången var högre bland manliga tjänstemän än bland manliga arbetare (se diagram 1.4b).

Bland kvinnor skedde skiftet under en längre period då den fackliga anslutningen var ungefär lika hög för kvinnlig arbetare och tjänstemän åren 2003-2008. Därefter vände den fackliga anslutningen uppåt för kvinnliga tjänstemän medan den fortsatt neråt för kvinnliga arbetare (se diagram 1.4a).

Diagram 1.4a Facklig anslutning år 2015. Kvinnor

Diagram 1.4b Facklig anslutning år 2015. Män

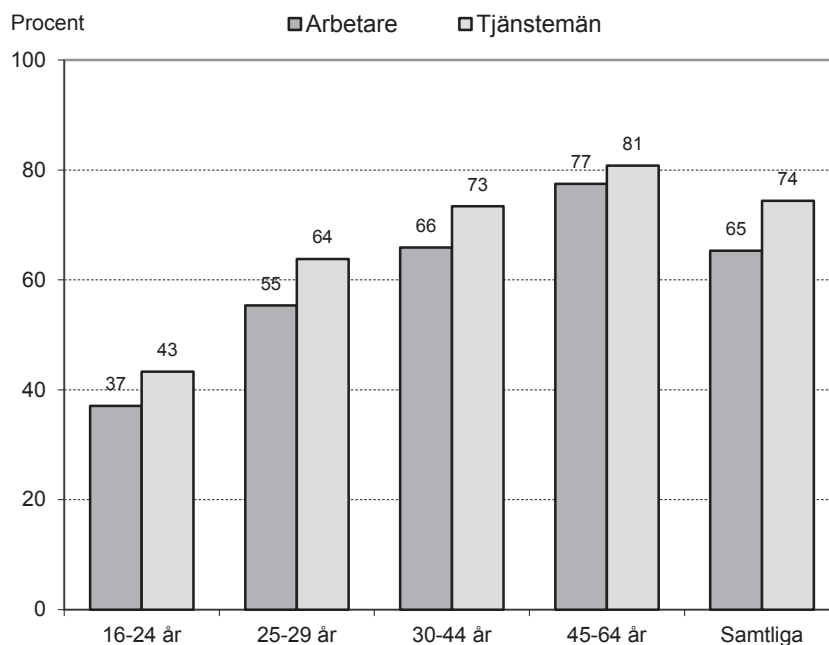
Ålder

Den fackliga anslutningen varierar kraftigt mellan olika åldersgrupper. Lägst fackliga anslutningen är det bland unga vuxna i åldern 16-24 år. Av arbetarna i denna åldersgrupp är endast 37 procent fackligt anslutna. Uppåt i åldrarna ökar dock den fackliga anslutningen raskt och bland arbetare i åldern 25-29 år är 55 procent med i facket, bland 30-44-åringar 66 procent och bland 45-64-åringar 77 procent (se diagram 1.5 och tabell 1.2).

Den fackliga anslutningen är högre för tjänstemän än för arbetare i alla åldersklasser. Störst är skillnaden i åldersgruppen 25-29 år där andelen fackligt anslutna är knappt nio procentenheter högre bland tjänstemän än bland arbetare. Minst är skillnaden bland 45-64-åringar, knappt fyra procentenheter.

Det kan även noteras att *antalet* arbetare i åldern 16-24 år är betydligt fler än antalet tjänstemän. Därmed påverkar den låga anslutningsgraden bland unga vuxna anslutningsgraden för hela gruppen arbetare mer än vad som är fallet för tjänstemän. År 2015 var totalt 326 000 16-24 åringar anställda (exkl. heltidsstuderande). Av dessa var 223 000 arbetare och 103 000 tjänstemän.

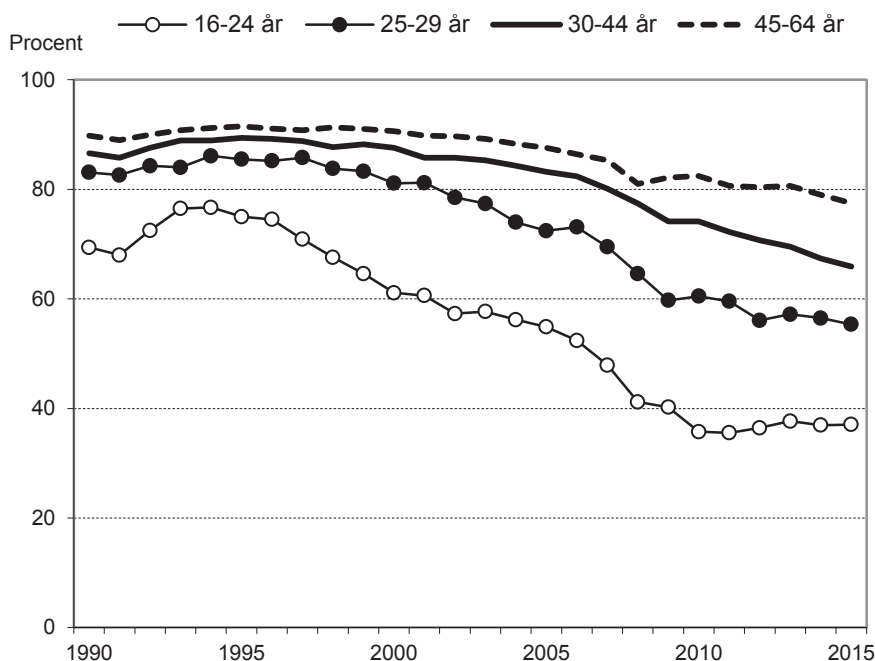
Diagram 1.5 Facklig anslutning år 2015
Anställda efter klass och ålder

Jämfört med mitten på 1990-talet, då den fackliga anslutningen var som högst, så har den fackliga anslutningen minskat i alla åldersgrupper. Den har dock minskat mest bland de yngsta och i åldersgruppen 16-24 år har andelen fackligt anslutna arbetare mer än halverats, från som mest 77 procent år 1994 till dagens 37 procent. Bland 25-29 åringar har minskningen varit nästan lika stort, från som mest 86 procent år 1994 till dagens 55 procent. Minst har andelen minskat bland 45-64 åringar, från 91 procent år 1994 till dagens 77 procent.

De senaste 3-4 åren har dock minskningen avstannat i de flesta åldersgrupper, framförallt i de två yngsta där den fackliga anslutningen bland arbetare tycks ha landat runt 37 procent för 16-24 åringar och runt 55 procent för 25-29-åringar. För 30-44 åringar och 45-64 åringar tycks dock minskningen fortsätta med en takt om drygt en procentenhet per år (se diagram 1.6).

Diagram 1.6 Facklig anslutning efter ålder år 1990-2015
Arbetare

Ålder - Kvinnor och män

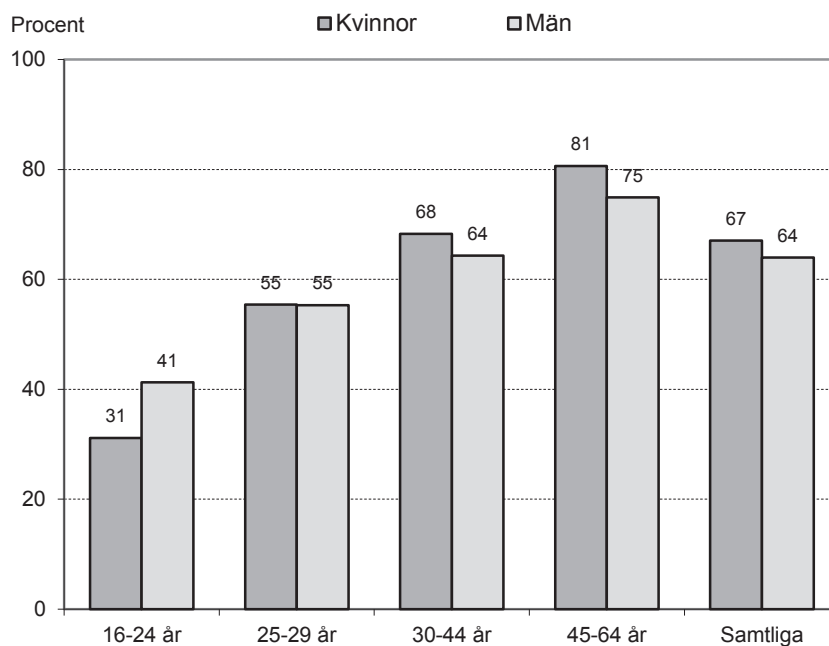
Kvinnor har högre fackligt anslutning än män främst i de två högsta åldersgrupperna. I den yngsta åldersgruppen är det dock män som har högre facklig anslutning än kvinnor.

Bland arbetare är det kvinnor i åldern 45-64 år som har högst facklig anslutning, 81 procent, närmast följt av män i samma åldersgrupp, 75 procent.

Men kvinnorna står även för den lägsta andelen fackligt anslutna efter ålder då endast 31 procent av kvinnorna i åldern 16-24 år är fackligt anslutna jämfört med 41 procent för män i samma ålder.

I de två mellersta åldersgrupperna är skillnaden mellan kvinnor och män mindre (se diagram 1.7 och tabell 1.2).

Diagram 1.7 Facklig anslutning efter kön och ålder år 2015
Arbetare

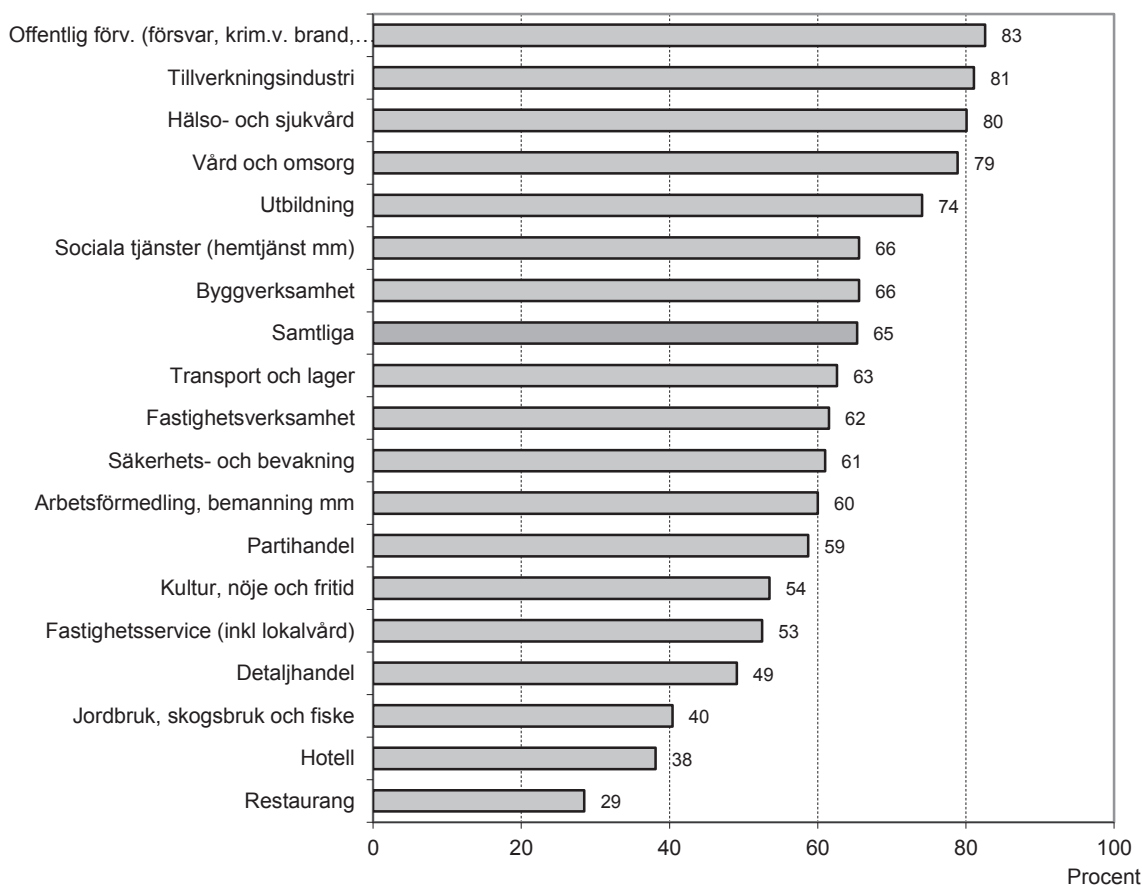
Sektor

Den fackliga anslutningen varierar mellan olika sektorer. Bland arbetare är den fackliga anslutningen högst i de fyra sektorerna offentlig förvaltning, tillverkningsindustri, hälso- och sjukvård samt vård och omsorg. I dessa ligger andelen fackligt anslutna arbetare mellan 79-83 procent. Närmast efter topp kvartetten kommer sektorn utbildning med 74 procent fackligt anslutna arbetare.

Därefter är det ett hopp ner till ett antal sektorer med 59-66 procent facklig anslutning bland arbetare. Här återfinns bland annat byggverksamhet, transport och partihandel.

Lägst andel fackligt anslutna arbetare är det i sektorn restaurang där 29 procent är fackligt anslutna. I ytterligare tre sektorer är andelen fackligt anslutna arbetare under 50 procent. Det är i detaljhandel, hotell, samt jordbruk, skogsbruk och fiske (se diagram 1.9).

Diagram 1.9 Facklig anslutning efter sektor år 2015. Arbetare

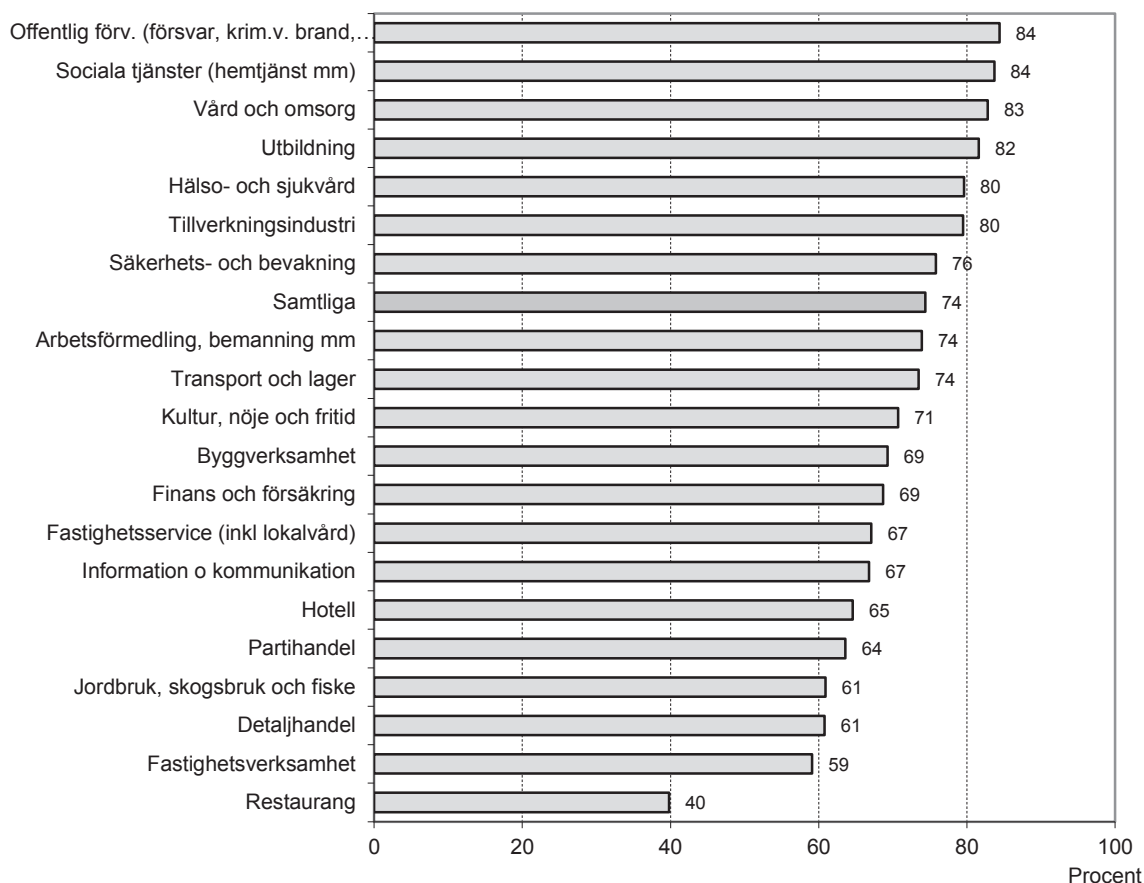

Bland tjänstemän är den fackliga anslutningen över 80 procent i sex sektorer: offentlig förvaltning, sociala tjänster, vård och omsorg, utbildning, hälso- och sjukvård, samt tillverkningsindustri.

I övriga sektorer ligger den fackliga anslutningen mellan 59-76 procent i nästan alla sektorer förutom restaurang där andelen fackligt anslutna tjänstemän stannar på 40 procent (se diagram 1.10).

Av de 20 sektorer som redovisas i detta avsnitt är den fackliga anslutningen högre för arbetare än för tjänstemän i tre sektorer: tillverkningsindustri, vård och omsorg samt fastighetsverksamhet. I resterande 17 sektorer är dock den fackliga anslutningen högre för tjänstemän än för arbetare.

Diagram 1.10 Facklig anslutning efter sektor år 2015. Tjänstemän

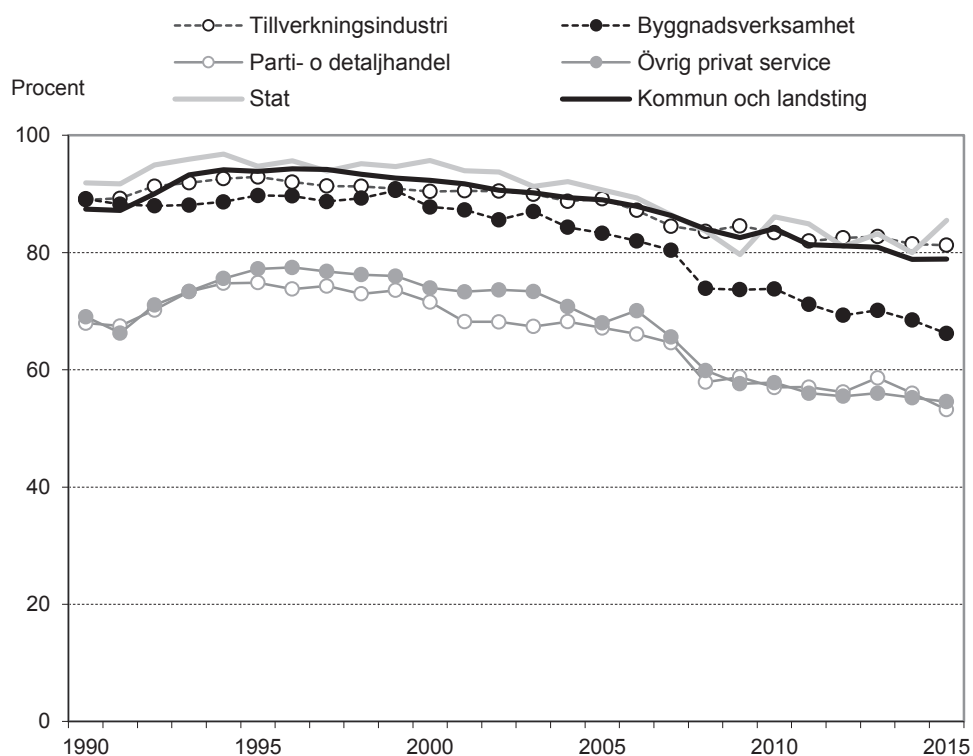

Skillnaden i facklig anslutning mellan olika sektorer har ökat sedan mitten av 1990-talet. Fördelat på sex sektorer så framgår att den fackliga anslutningen var som högst i mitten av 1990-talet i samtliga sex sektorer. Bland arbetare var den högst inom stat, kommun och landsting där närmare 95 procent av arbetarna var fackligt anslutna. Tillverknings- och byggnadsindustrin var dock inte långt efter med drygt 90 procents facklig anslutning.

Även inom de privata servicesektorerna, parti- och detaljhandel samt övrig privat service, nådde den fackliga anslutningen historiskt höga nivåer runt år 1995 då drygt 75 procent av arbetarna var fackligt anslutna i dessa sektorer (se diagram 1.11 och tabell 1.3).

Efter toppnoteringarna i mitten av 1990-talet har den fackliga anslutningen minskat inom samtliga sektorer, men i olika grad. Bland arbetare har den minskat mest inom byggnadsverksamhet, från 90 till 66 procent år 1995-2015. Nästan lika stor minskning det varit i parti- och detaljhandel, från 77 till 53 procent, och övrig privat service, från 77 till 55 procent år 1995-2015.

Diagram 1.11 Facklig anslutning efter sektor år 2015
Arbetare

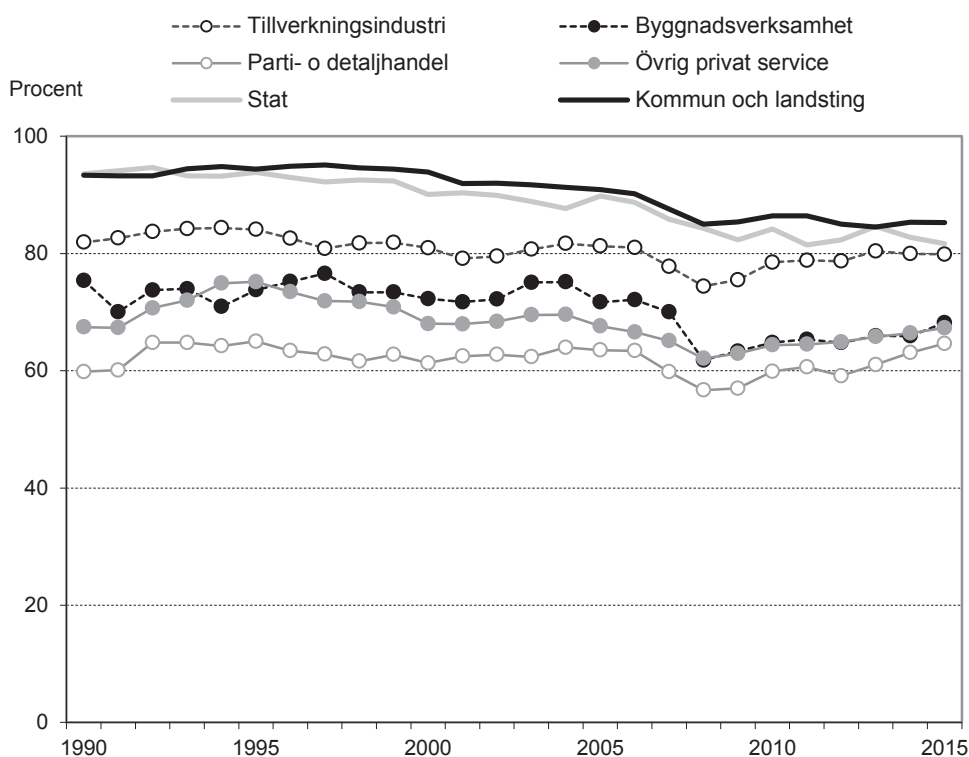

Inom tillverkningsindustri, kommun och landsting har minskningen inte varit lika stor. Inom tillverkningsindustrin har andelen fackligt anslutna arbetare minskat från 93 till 81 procent och inom kommun och landsting från 94 till 79 procent år 1995-2015.

För tjänstemän har den fackliga anslutningen inte minskat i samma utsträckning som bland arbetare. I sektorn parti- och detaljhandel ligger andelen fackligt anslutna tjänstemän till och med på samma nivå idag som i mitten av 1990-talet, cirka 65 procent, medan den inom tillverkningsindustri, byggverksamhet och övrig privat service har minskat med mellan 4 och 8 procentenheter år 1995-2015. Alltså betydligt mindre minskningar än för arbetare i respektive sektor. De senaste sju åren har andelen fackligt anslutna tjänstemän till och med ökat i de fyra privata sektorerna.

I stat, kommun och landsting har den fackliga anslutningen bland tjänstemän minskat något mer än i de privata sektorerna, från 94 procent år 1995 till 82 respektive 85 procent år 2015. De senaste sju åren har dock minskningen avstannat även i dessa sektorer (se diagram 1.12 och tabell 1.3).

Diagram 1.12 Facklig anslutning efter sektor år 2015
Tjänstemän

Tabell 1.3 Facklig anslutning år 1990-2015. Procent
Anställda efter klass och sektor

Klass och sektor	1990	1995	2000	2005	2010	2015
Arbetare						
Tillverkningsindustri	89	93	90	89	83	81
Byggnadsverksamhet	89	90	88	83	74	66
Parti- o detaljhandel	68	75	72	67	57	53
Övrig privat service	69	77	74	68	58	55
Stat	92	95	96	96	86	86
Kommun och landsting	87	94	92	89	84	79
Samtliga	84	88	85	80	71	65
Tjänstemän						
Tillverkningsindustri	82	84	81	81	79	80
Byggnadsverksamhet	75	74	72	72	65	68
Parti- o detaljhandel	60	65	61	64	60	65
Övrig privat service	67	75	68	68	64	67
Stat	94	94	90	90	84	82
Kommun och landsting	93	94	94	91	86	85
Samtliga	81	84	80	79	73	74
Samtliga anställda	82	85	82	78	72	71

Anställningsform

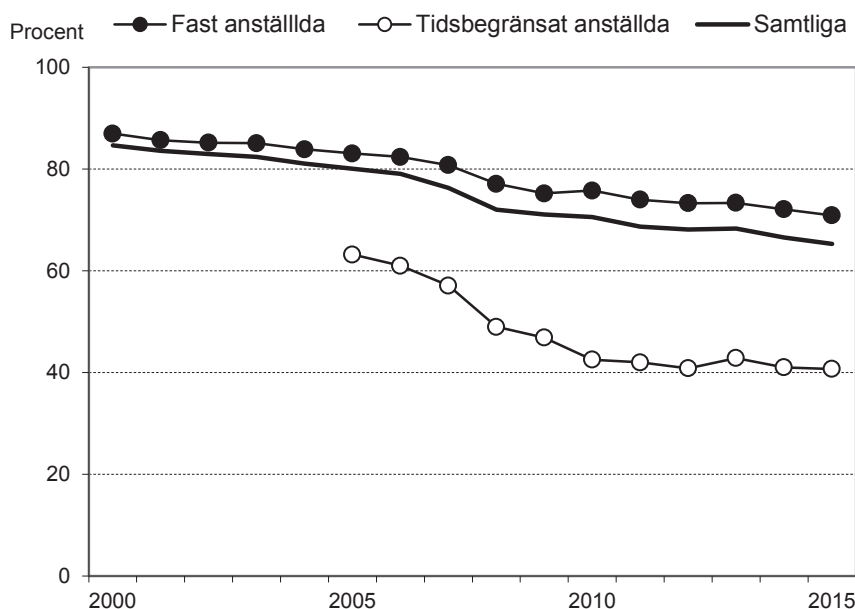
Fast anställda är i högre grad fackligt anslutna än tidsbegränsat anställda. Det gäller bland såväl arbetare som tjänstemän. Skillnaden är dock större bland arbetarna.

År 2015 var 71 procent av de fast anställda arbetarna fackligt anslutna medan endast 41 procent av de tidsbegränsat anställda arbetarna var det. Det skiljer därmed 30 procentenheter mellan fast och tidsbegränsat anställda arbetare (se diagram 1.13 och tabell 1.4).

Skillnaden mellan fast och tidsbegränsat anställda arbetare ökade kraftig år 2006-2010, då bland annat avgiften till a-kassan höjdes. På fyra år minskade andelen fackligt anslutna tidsbegränsat anställda arbetare från 63 till 43 procent. Även bland fast anställda arbetare minskade andelen fackliga anslutningen men inte lika mycket, från 83 till 76 procent år 2005-2010.

Skillnaden i facklig anslutning mellan fast och tidsbegränsat anställda arbetare ökade därmed från 20 till 33 procentenheter år 2005-2010. Därefter har skillnaden minskat något till dagens 30 procentenheter.

Diagram 1.13 Facklig anslutning efter anställningsform år 2000-2015*
Arbetare

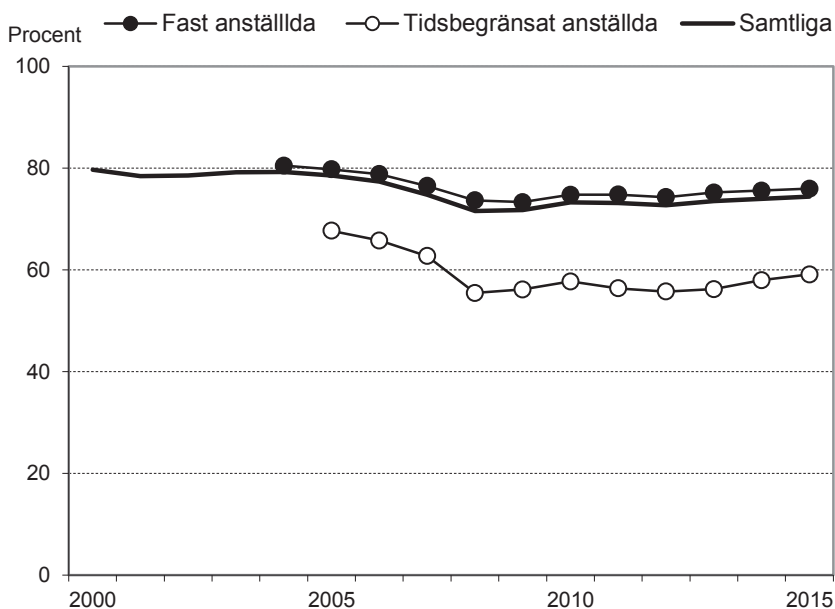

* Tidsbegränsat anställda ingår i rapportens dataunderlag endast fr.o.m. år 2005

Bland tjänstemän är 76 procent av de fast anställda fackligt anslutna liksom 59 procent av de tidsbegränsat anställda år 2015.

Även bland tjänstemän var det främst bland tidsbegränsat anställda som den fackliga anslutningen minskade när avgifterna till a-kassan höjdes år 2007. Minskningen för tjänstemän blev dock mer kortvarig än för arbetare och pågick bara något år. Redan år 2009 började den fackliga anslutningen att öka bland såväl fast som tidsbegränsat anställda tjänstemän. Därefter har den fortsatt öka, om än sakta men till synes säker takt (se diagram 1.14 och tabell 1.4).

Diagram 1.14 Facklig anslutning efter anställningsform år 2000-2015
Tjänstemän

Tabell 1.4 Fackligt anslutna efter anställningsform år 2005-2015. Procent

År	Arbetare			Tjänstemän		
	Fast anställda	Tidsbegränsat anställda	Samtliga	Fast anställda	Tidsbegränsat anställda	Samtliga
2005	83	63	80	80	68	79
2010	76	43	71	75	58	73
2015	71	41	65	76	59	74
.. Uppgift saknas						

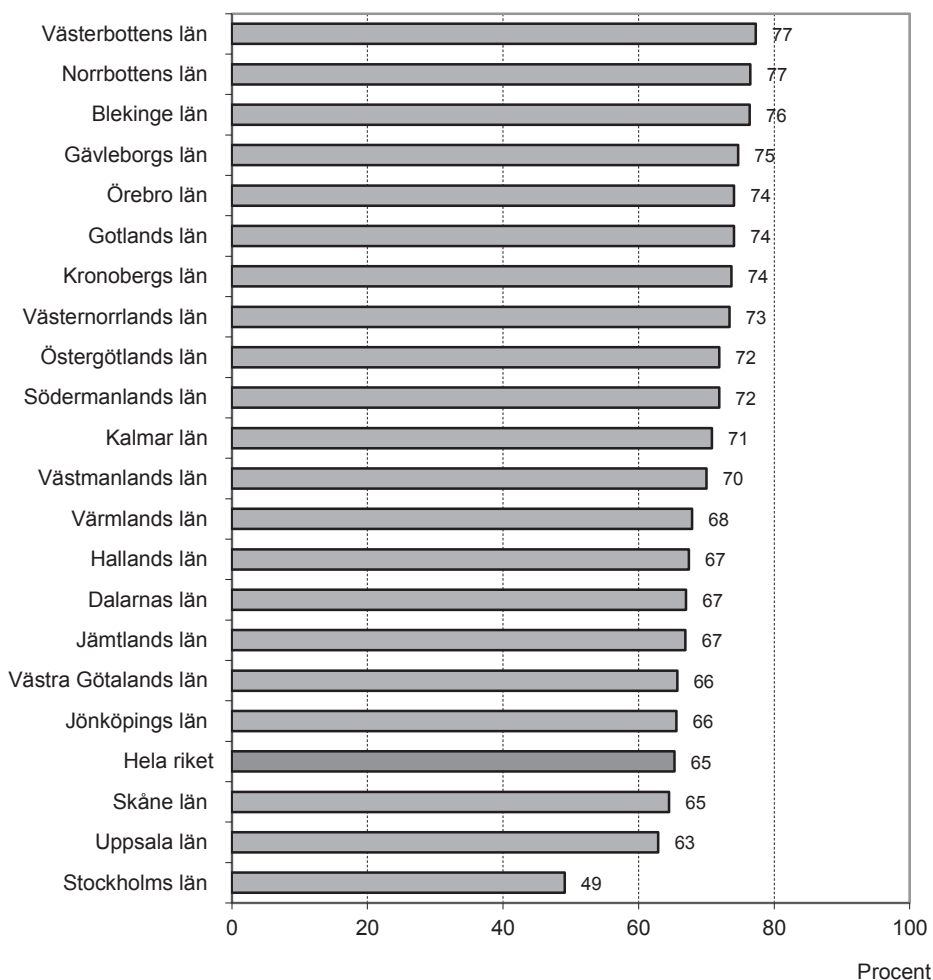
Region

Den fackliga anslutningen är högre i landsorten än i storstäderna. Högst facklig anslutning är det i Norrbotten medan den är lägst i Stockholm.

Av Sveriges 21 län så är den fackliga anslutningen bland arbetare högst i de två nordligaste länen Norrbotten och Västerbotten där 77 procent av arbetarna är fackligt anslutna. Blekinge och Gävleborgs län är närmast efter med 76 respektive 75 procent.

Klart lägst andel fackligt anslutna är det i Stockholms län där endast 49 procent av arbetarna är fackligt anslutna. Närmast över kommer Uppsala län med 63 procent och Skåne med 65 procent (se diagram 1.15 och tabell 1.6).

Diagram 1.15 Facklig anslutning efter län år 2015
Arbetare

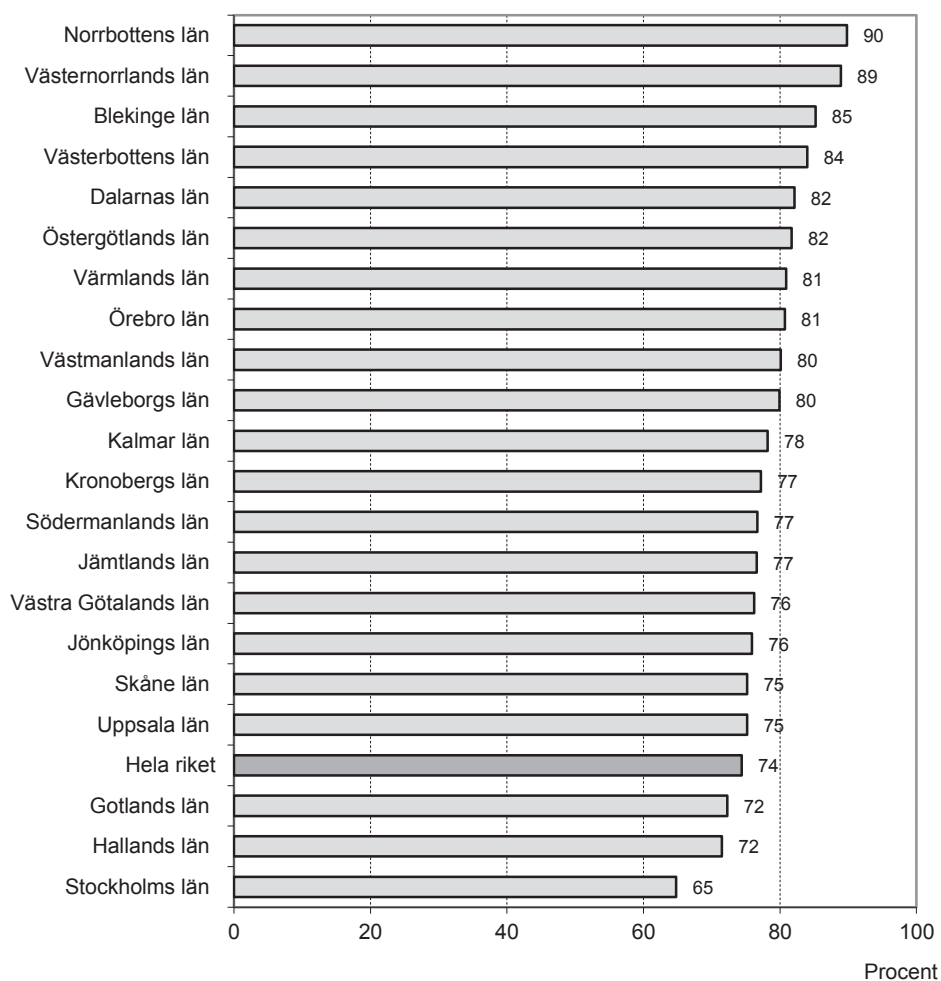

Även bland tjänstemän är den fackliga anslutningen högst i de nordligaste länen. Högst är den i Norrbottens och Västernorrlands län, 90 respektive 89 procent, följt av Blekinge och Västerbotten med 85 respektive 84 procent.

Lägst andel fackligt anslutna tjänstemän är det i Stockholms län, 65 procent, följt av Halland och Gotland, båda med 72 procent (se diagram 1.16 och tabell 1.6).

En jämförelse av arbetare och tjänstemän i de olika länen visar att den fackliga anslutningen är högre för tjänstemän än för arbetare i samtliga län utom i Gotlands län där 74 procent av arbetarna och 72 procent av tjänstemännen är fackligt anslutna. I resterande 20 län är dock den fackliga anslutningen högre för tjänstemän och i flertalet län är skillnaden minst 10 procentenheter. Störst är skillnaden i Stockholm, Västernorrland och Dalarna där skillnaden är över 15 procentenheter.

Diagram 1.16 Facklig anslutning efter län år 2015
Tjänstemän

Den fackliga anslutningen i Stockholms län är alltså betydligt lägre än i övriga landet för såväl arbetare som tjänstemän och drar ner anslutningsgraden för hela riket märkbart. Genomsnittet för hela riket påverkas dock mer för tjänstemän än för arbetare eftersom antalet tjänstemän i Stockholms län är betydligt fler än antalet arbetare. År 2015 fanns det strax under en miljon anställda i Stockholms län (exklusive heltidsstuderande) vilket motsvarar knappt en fjärdedel, 24 procent, av samtliga anställda i Sverige. Av de anställda i Stockholms län var 692 000 tjänstemän och 299 000 arbetare. Antalet tjänstemän är alltså mer än dubbelt så många som antalet arbetare i Stockholm vilket medför att den fackliga anslutningen i Stockholm påverkar genomsnittet för hela riket mer för tjänstemän än för arbetarna.

Tabell 1.6 Facklig anslutning efter län år 2015. Procent
Anställda efter klass

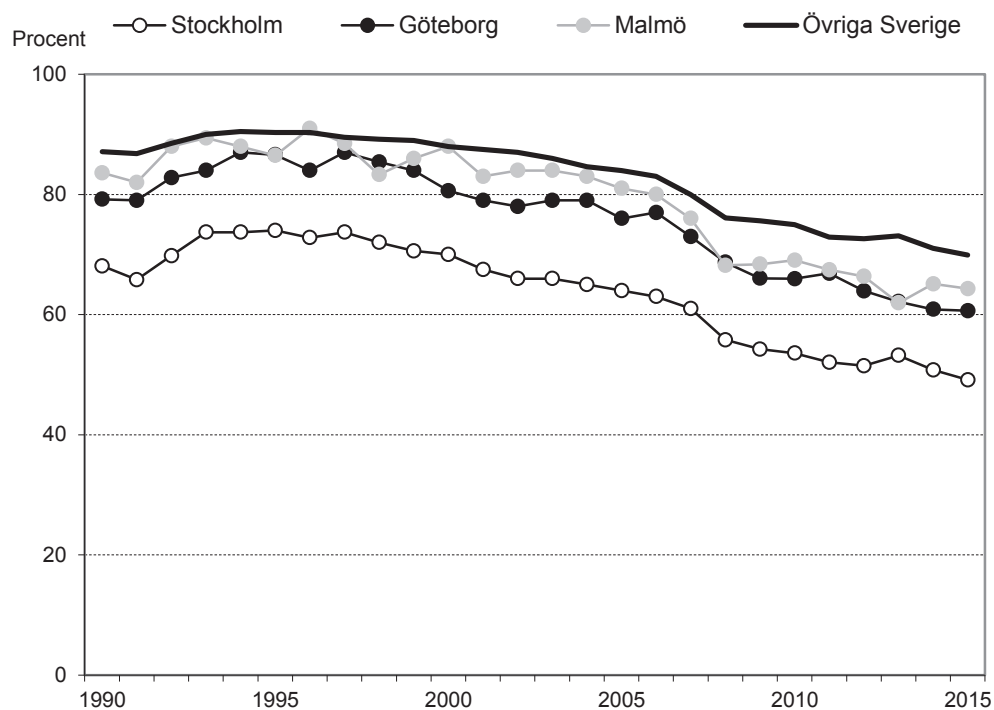
Län	Arbetare	Tjänstemän	Samtliga
01 - Stockholms län	49	65	60
03 - Uppsala län	63	75	71
04 - Södermanlands län	72	77	75
05 - Östergötlands län	72	82	78
06 - Jönköpings län	66	76	71
07 - Kronobergs län	74	77	76
08 - Kalmar län	71	78	74
09 - Gotlands län	74	72	73
10 - Blekinge län	76	85	81
12 - Skåne län	65	75	71
13 - Hallands län	67	72	70
14 - Västra Götalands län	66	76	72
17 - Värmlands län	68	81	74
18 - Örebro län	74	81	78
19 - Västmanlands län	70	80	76
20 - Dalarnas län	67	82	75
21 - Gävleborgs län	75	80	77
22 - Västernorrlands län	73	89	82
23 - Jämtlands län	67	77	72
24 - Västerbottens län	77	84	81
25 - Norrbottens län	77	90	84
Hela riket	65	74	71

Å andra sidan är skillnaden i fackliga anslutningen mellan Stockholm och övriga Sverige större bland arbetare än bland tjänstemän så den låga fackliga anslutningen i Stockholms län är av stor betydelse för både arbetare och tjänstemän.

Den låga fackliga anslutningen i Stockholm är inget nytt fenomen och bland arbetare har den legat cirka 20 procentenheter lägre i Stockholm än i övriga Sverige större delen av år 1990-2015.

Även i Göteborg och Malmö har den fackliga anslutningen mestadels legat klart under genomsnittet för övriga Sverige. I Göteborg har den legat cirka tio procentenheter under övriga Sverige och i Malmö drygt fem procentenheter under (se diagram 1.17).

Diagram 1.17 Facklig anslutning efter region* år 1990-2015
Arbetare

* Den regionala indelning som används i detta diagram är så kallade H-regioner där H står för Homogena med avseende på befolkningsunderlaget. Den är en gruppering av kommuner efter lokalt och regionalt befolkningsunderlag längs skalan storstad – glesbygd. Se www.scb.se för mer information.

Födelseland

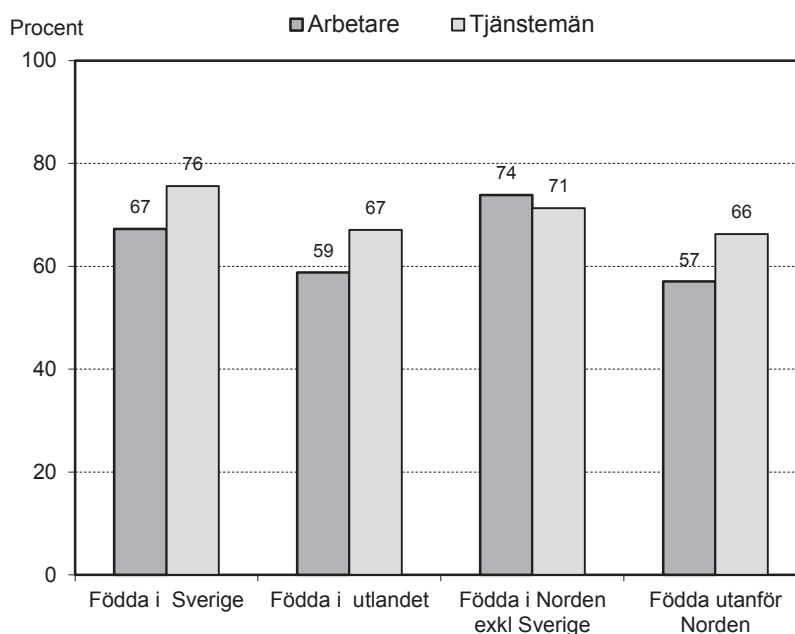
Den fackliga anslutningen är lägre bland anställda som är födda i utlandet jämfört med födda i Sverige. Av samtliga anställda som är födda i utlandet är 63 procent fackligt anslutna medan 73 procent av anställda födda i Sverige är fackligt anslutna. Den fackliga anslutningen är alltså cirka 10 procentenheter lägre bland födda i utlandet jämfört med födda i Sverige.

Skillnaden är nästan lika stor bland såväl arbetare som tjänstemän. Bland arbetare är 63 procent av anställda födda i utlandet fackligt anslutna jämfört med 73 procent av födda i Sverige. Bland tjänstemän är 67 respektive 76 procent fackligt anslutna av födda i utlandet respektive i Sverige (se diagram 1.18 och tabell 1.7).

Av de som är födda i utlandet är den fackliga anslutningen högre bland de som är födda i Norden exklusive Sverige jämfört med de som är födda utanför Norden. Bland samtliga anställda är 72 procent av födda i Norden exkl. Sverige fackligt anslutna jämfört med 61 procent för födda utanför Norden.

Skillnaden är dock större bland arbetare då 74 procent av arbetare födda i Norden exkl. Sverige är fackligt anslutna jämfört med 57 procent för födda utanför Norden. Den fackliga anslutningen bland arbetare födda i Norden exkl. Sverige är alltså högre än för arbetare födda i Sverige, 67 procent.

Diagram 1.18 Facklig anslutning efter klass och födelseland år 2015

Den fackliga anslutningen bland födda i utlandet varierar även beroende av hur många år man bott i Sverige. Bland arbetare skiljer det nästan 30 procentenheter i facklig anslutning mellan utrikes födda som bott i Sverige minst 10 år och de som bott i Sverige 0-9 år.

Bland arbetare födda utanför Norden är 73 procent av de som bott minst 10 år i Sverige fackligt anslutna jämfört med 44 procent av de som bott 0-9 år i Sverige.

Bland arbetare födda i Norden exkl. Sverige är motsvarande andelar 78 respektive 49 procent.

Bland tjänstemän är skillnaden mindre beroende på antal år i Sverige, cirka 10 procentenheter (se tabell 1.8).

Tabell 1.7 Facklig anslutning efter klass, kön och födelse land år 2015. Procent

	Födelse land			
	Sverige	Utlandet	Därav: Norden exkl Sverige	Utanför Norden
Samtliga anställda	73	63	72	61
Kvinnor	76	67	76	65
Män	69	58	68	57
Arbetare	67	59	74	57
Kvinnor	68	63	78	61
Män	66	55	70	53
Tjänstemän	76	67	71	66
Kvinnor	79	71	74	70
Män	72	63	66	62

Tabell 1.8 Facklig anslutning efter klass, födelse land och antal år boende i Sverige. År 2015. Procent

Klass	År boende i Sverige	Födelse land	
		Norden exkl Sverige	Utanför Norden
Arbetare	0-9 år	49	44
	10- år	78	73
Tjänstemän	0-9 år	63	55
	10- år	75	75

Arbetslösa

Även arbetslösa tillfrågas i AKU om de är fackligt anslutna och år 2015 var knappt en tredjedel, 32 procent, av de arbetslösa fackligt anslutna. Räknas heltidsstuderande bort ökar andelen till 38 procent (se diagram 1.19 och tabell 1.9).

Bland arbetslösa arbetare var 39 procent fackligt anslutna, 42 procent exklusive heltidsstuderande.

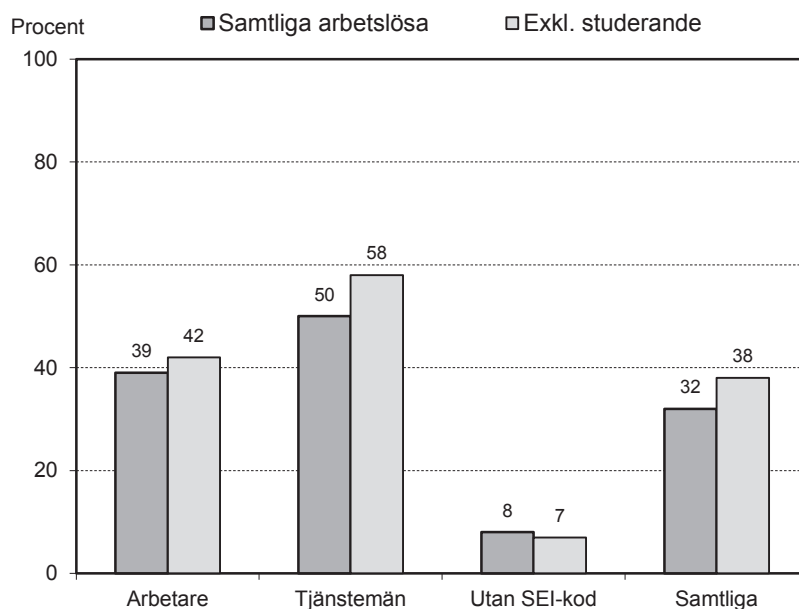
Bland arbetslösa tjänstemän var 50 procent fackligt anslutna, 58 procent exklusive heltidsstuderande.

Av arbetslösa utan SEI-kod var 8 procent fackligt anslutna, 7 procent exklusive heltidsstuderande. De flesta av dessa har troligen inte haft ett arbete direkt före de blev arbetslösa.

Tabell 1.9 Arbetslösa efter facklig anslutning och klass. År 2015 kvartal 1

Klass	Arbetslösa Antal	Därav: Fackligt anslutna Procent
Arbetare	191 000	39
Tjänstemän	96 000	50
SEI-kod saknas	126 000	8
Samtliga	415 000	32
Exklusive heltidsstuderande		
Arbetare	133 000	42
Tjänstemän	68 000	58
SEI-kod saknas	62 000	7
Samtliga	266 000	38

Diagram 1.19 Arbetslösa efter facklig anslutning och klass år 2015

2

LO-förbundens medlemsstatistik vs AKU

En jämförelse av facklig anslutning enligt AKU och antalet aktiva LO-medlemmar enligt LO-förbundens medlemsstatistik år 1990-2015 visar på en likartad utveckling vad gäller att antalen minskat relativt stadigt under hela mätperioden. De två olika tidsserierna ger dock olika bilder av i vilken takt minskningen skett.

Antalet aktiva LO-medlemmar enligt LO-förbundens statistik har minskat från som mest 1 990 000 medlemmar år 1992 till 1 283 000 år 2014. Antalet har minskat nästa alla år under mätperioden och mestadels i en takt om cirka 20-30 tusen medlemmar per år. År 2008-2010 minskade dock antalet med cirka drygt 70 000 per år. Därefter har minskningen avtagit och det senaste året, år 2014, ökade antalet med drygt 3 000 medlemmar.

Definitioner

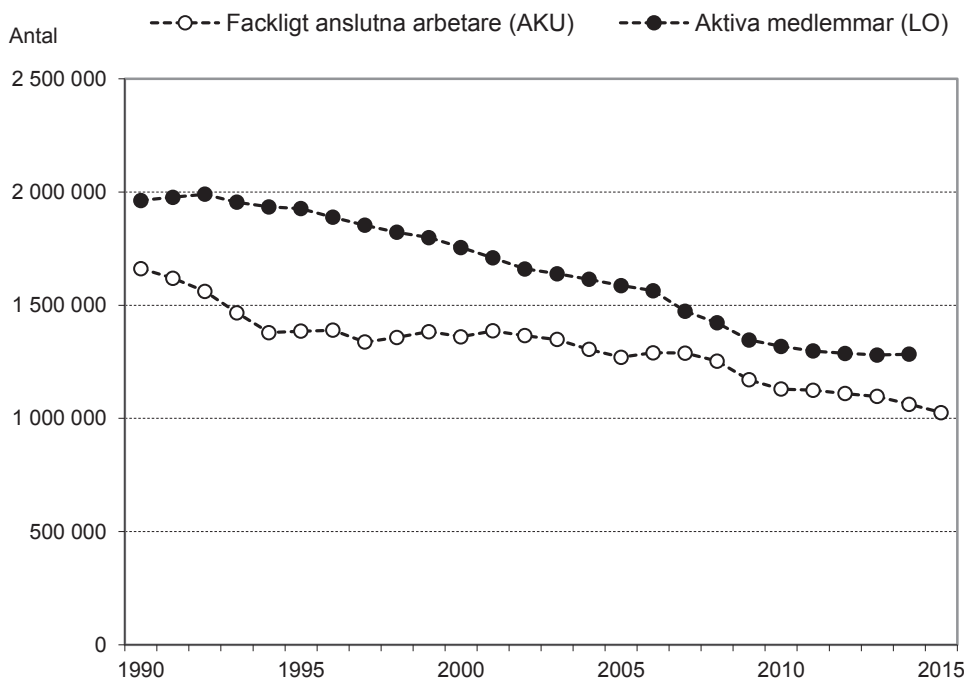
Aktiva LO-medlemmar:
Anställda, arbetslösa eller studerande. Pensionärer ingår inte.

Fackligt anslutna arbetare enl. AKU:
Anställda inklusive studerande. Studerande ingår alltså i detta avsnitt till skillnad från tidigare avsnitt. Antalet studerande som är anställda i ett arbetyrke och fackligt anslutna är cirka 20-30 tusen personer per år.

Mätperiod

Antalet medlemmar i LO-förbunden gäller den 31/12 respektive år medan AKU-statistiken gäller 1a kvartalet respektive år.

Diagram 2.1 Fackligt anslutna arbetare enligt AKU och aktiva LO-medlemmar År 1990-2015

Antalet fackligt anslutna arbetare enligt AKU har minskat i en mer ojämn takt. Minskningen har skett stegvis och främst under tre perioder; år 1991-1994, år 2008-2010 samt 2012-2015. Störst var minskningen år 1991-1994 då antalet minskade med 284 000 fackligt anslutna arbetare. År 2008-2012 minskade antalet med 165 000 och år 2012-2015 med drygt 100 000.

Utvecklingen enligt de två tidsserierna skiljer sig därmed främst i början och slutet. Krisen i början av 1990-talet fick ett omedelbart genomslag i AKUs statistik eftersom den endast omfattar anställda vilka då minskade kraftigt på kort tid. LO-förbundens medlemsstatistik inkluderar dock även arbetslösa vilket troligen förklarar varför minskningen av antalet aktiva LO-medlemmar fick ett mer utdraget förlopp.

Utvecklingen år 2008-2010 är dock likartad då höjda avgifter till a-kassa och försämrade villkor i arbetslöshetsförsäkringen medförde att såväl antalet fackligt anslutna och aktiva medlemmar minskad med cirka 160 000 personer.

De senaste åren, år 2012-2014 har de två tidsserierna utvecklats åt olika håll. Minskningen för aktiva medlemmar tycks ha avstannat och till och med vänts till en uppgång senaste året, år 2014. Fackligt anslutna enligt AKU visar däremot på en tilltagande minskning där antalet minskat med cirka 35 000 personer såväl år 2014 som 2015. Varför tidsserierna utvecklats så olika de senaste åren är oklart. Det har dock hänt tidigare att utvecklingen gått åt olika håll korta perioder. Återstår att se om även de senaste årens olika utveckling blir kortvarig.

Bilaga 1 Metod och dataunderlag

Rapporten syftar till att beskriva den fackliga anslutningen bland anställda efter klass och kön år 1990-2015.

Facklig anslutning

Med facklig anslutning avses här anställda. Anställda som även uppger att de studerar på heltid har dock exkluderats.

Dataunderlag

Rapporten bygger på data från Statistiska centralbyråns Arbetskraftsundersökningar (AKU). Dessa innehåller sedan år 1987 frågor om facklig anslutning. LO har beställt tilläggsstabeller med facklig anslutning efter klass och kön sedan år 1990.

Population

Urvalet i AKU gäller hela befolkningen i åldern 16-64 år. Frågan gällande fackligt medlemskap ställs dock bara till de som under mätperioden ingått i arbetskraften och var anställd eller arbetslös. Egna företagare och personer utanför arbetskraften tillfrågas inte om facklig anslutning.

Heltidsstuderande

I rapporten ingår ej anställda som uppger sig studera på heltid. År 2015 var cirka 210 000 anställda heltidsstuderande. Detta förklaras främst av att det i AKU endast krävs att man arbetat minst en timme under mätveckan för att räknas som sysselsatt.

Av de 210 000 anställda heltidsstuderande var 130 000 arbetare och 90 000 tjänstemän. Cirka 67 000 anställda heltidsstuderande var fackligt anslutna, 31 000 arbetare och 37 000 tjänstemän

Mätperiod och urval

Mätperioden är 1a kvartalet respektive år. Urvalet består av drygt 60 000 personer i åldern 16-64 år.

Facklig anslutning före 1987

Uppgifter gällande före år 1987 är hämtade från SCBs undersökningar om levnadsförhållanden (ULF).

Facklig anslutning år 2015

71 procent av samtliga anställda var fackligt anslutna år 2015. Bland arbetare var andelen 65 procent och bland tjänstemän 74 procent. För arbetare är det den lägsta nivå som uppmätts på många år.

De senast 20 åren har andelen fackligt anslutna minskat på i stort sett alla områden, dock i olika utsträckning. Främst har den minskat bland unga vuxna och i storstäderna men även inom traditionellt starkt fackligt organiserade områden som byggnadsindustrin.

I rapporten redogörs för hur den fackliga anslutningen ser ut i dag och hur den utvecklats år 1990–2015 efter klass och kön.

Rapporten beställs från LO-distribution:
lo@strombergdistribution.se
Telefax: 026-24 90 26

September 2015
ISBN 978-91-566-3093-4
www.lo.se

OMSLAGSFOTO: Lars Forsstedt